

Jongsocialisten

Jongeren studeren af in het middelbaar of hoger onderwijs en komen dan in een nieuwe levensfase, met nieuwe uitdagingen. Velen willen op eigen benen staan, een huis kopen of huren, samenwonen en een gezin starten, of jaarlijks met een trekruzak een exotisch land bezoeken. Jongeren willen aan de slag, werk vinden: zichzelf op een boeiende manier nuttig maken en op eigen benen staan. Maar daar knelt het schoentje. Vele jongeren verzeilen in een eindeloze zoektocht naar werk. Ze zwerfen van de ene sollicitatie naar de andere. “U werd helaas niet weerhouden, we kozen voor iemand met meer ervaring, we wensen u veel succes in uw verdere zoektocht.” Vraag maar even om u heen, er zijn heel wat jongeren die de sollicitaties en wegingen aan elkaar rijgen.

Net die lange zoektocht is nefast. Hoe langer het duurt voor iemand toegang krijgt tot de arbeidsmarkt, hoe moeilijker het wordt. Dat fenomeen is niet nieuw, maar bij jonge werklozen is dit steeds sterker aanwezig. Om die reden werd de jongerengarantie in het leven geroepen. Een bijzonder boeiend Europees engagement om iedere jongere binnen de paar maanden aan het werk te krijgen, een betaalde stage aan te bieden of een opleiding te laten volgen. Eindelijk leek het alsof jongeren op het voorplan kwamen. Maar dat was buiten de Europese lidstaten gerekend, zeker in België.

Gelukkig zien we vandaag dat voor kortdurige werklozen de eerste tekenen van economische heropleving positief zijn. Daar tegenover staat echter een toename van het aantal langdurig werklozen, ook bij jongeren. Sinds het uitbreken van de crisis in 2008 is hun aantal meer dan verdubbeld. Het niveau van scholing is hier een cruciale factor. Bij jongeren die langdurig werkloos zijn, is 68% kortgeschoold. Dit terwijl we vaststellen dat ook vandaag veel, té veel, jongeren de schoolbanken verlaten zonder hogere opleiding. Het lijkt vanzelfsprekend

dat het beleid hierop inspeelt, maar niets is minder waar. Vlaanderen blijft beschamend achter in het invullen van de jongerengarantie. Meer zelfs, steeds vaker neemt de Vlaamse overheid maatregelen die nefast zijn voor jongeren in hun zoektocht naar werk.

Zo is er het nieuw decreet tot invulling van het Vlaamse doelgroepenbeleid. Hierin is langdurige werkloosheid opeens geschrapt als criterium om via een doelgroepenkorting de loonkosten te verlagen. Door de kortingen voor andere groepen betekent dit een mogelijke stijging tot zestig procent van de loonkosten voor deze langdurig werklozen. Spijtig voor werkgevers die een inspanning willen leveren voor deze mensen. Regelrechte waanzin is het.

In hetzelfde decreet wil bevoegd minister Muylers de loonkostenkorting voor jongeren op hetzelfde bedrag en duurtijd brengen voor kort- en middenopgeleide jongeren. Opnieuw schiet dit voorbij aan de realiteit waarbij kortgeschoolden net die extra stimulans nodig hebben. Dat betekent nóg minder kansen en nóg meer drempels voor het deel jongeren dat het al het moeilijkst had op de arbeidsmarkt. Daarbovenop zijn ook de werkervaringstrajecten voor zeer langdurig werklozen in Vlaanderen afgeschaft. Jammer maar helaas: ieder voor zich is blijkbaar het mantra van de Vlaamse Regering.

En eigenlijk is het probleem nog groter dan wat we vandaag vaststellen. Er is een zeer verontrustende tendens waarbij een grote groep jongeren wél de school verlaat maar zich nooit inschrijft als werkzoekende bij de VDAB. Ook hier weer zien we dat dit fenomeen vooral voorkomt bij mindergeschoolden. Hetzelfde geldt voor jongeren die zich in de loop van hun loopbaan uitschrijven. Het overgrote deel doet dat – gelukkig – omwille van het vinden van een job, maar niemand in Vlaanderen heeft

hier zicht op of weet in welk statuut deze jongeren zich bevinden.

Kortom, het is hoog tijd om het roer om te gooien en werk te maken van werkbaar werk. De Europese jongerengarantie is er niet voor niets gekomen. Jongeren met een job houden mee onze samenleving recht, vullen hun leven zinvol in en kunnen groeien en vooruitgaan. Ze dragen bij aan ons sociaal systeem en voelen zich nuttig. Vlaanderen moet nu werk maken van deze garantie en een aantal zeer dringende remedies tegen jeugdwerkloosheid uitwerken.

Eerst en vooral is er nood aan een grondige hertekening van ons onderwijs. Het watervalstelsel in ons onderwijs vergroot de ongekwalificeerde uitstroom en demotiveert jongeren al van op de schoolbanken. Voeg daarbij het systeem van 'zittenblijven' – nergens is het aantal zittenblijvers zo groot als bij ons – en de kortgeschoolde uitstroom groeit nog meer aan. Een hertekening van ons onderwijssysteem moet zich in de eerste plaats richten op de bijzonder jonge leeftijd waarop studierichtingen vandaag moeten worden gekozen. Evengoed is inzetten op duaal leren (leren en werken tegelijk) een must, niet alleen voor zij die het 'moeilijk hebben om stil te zitten', maar voor alle jongeren. Voor zij die ervaring willen opdoen en willen proeven van de praktijk. Voor die jongeren die willen proeven van het leven. Ook hier blinken we vandaag in negatieve zin uit in vergelijking met onze buurlanden, van duaal leren is bijna geen sprake.

Natuurlijk krijg je een bepaalde ongekwalificeerde uitstroom nooit volledig weg. Hier is op zich niets mis mee, toch niet als de arbeidsmarkt en het beleid hier adequaat op inspelen. Zo is het hoog tijd dat er een systeem van opvolging komt voor jongeren

die de schoolbanken verlaten zodat ze minstens de weg naar de VDAB en (hopelijk) naar werk vlot kunnen vinden. Daarnaast is het herbekijken van het doelgroepenbeleid essentieel. Volgens een simpel principe kan dit aangepast worden: mensen die het moeilijkst een job vinden, moeten het meest ondersteund worden. Dit vraagt dus een grondige verlaging van de loonkosten voor kortgeschoolde jongeren. Daarnaast is ook een sterke inzet op jobcreatie door de overheid voor deze jongeren vereist.

Vlaanderen moet nu onmiddellijk inzetten op het nakomen van de engagementen in de jongerengarantie. Voor een derde van de schoolverlaters is er vijf maanden na inschrijving nog geen individuele dienstverlening. Dit staat haaks op het engagement dat iedere schoolverlater binnen de vier maanden werk, opleiding of een stage moet hebben. Het toekennen van financiële middelen hieraan is een minimum om het aantrekkelijker te maken voor zowel jongeren als werkgevers. Velen hebben immers de luxe niet om een slecht betaalde stagetijd te overbruggen.

Volgens de regering draait het om 'jobs, jobs en jobs'. Op vandaag zien we daar weinig van, zowel in de cijfers als in de daden. Geen goede resultaten voor een zichzelf roemende economische herstelregering. Nu moeten er eindelijk beleidsmaatregelen genomen worden die meer kansen creëren voor jongeren op de arbeidsmarkt. Help hen aan werk, zorg dat ze een job krijgen. Een échte job. Laat de mini- en interimvarianten achterwege alstublieft, daar wordt niemand beter van.

*Aaron Ooms
Jongsocialisten*